

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 § i lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift ändras.

Det föreslås att sjukförsäkringens sjukvårdspremie höjs med 0,04 procentenheter till 1,28 procent. Premien för pensions- och

förmånstagare föreslås stiga till 1,45 procent.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2009.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Allmänt

Bestämmelser om finansieringen av sjukförsäkringen finns i 18 kap. i sjukförsäkringslagen (1224/2004). Finansieringen av sjukförsäkringen reviderades genom en ändring av sjukförsäkringslagen (1113/2005) som trädde i kraft vid ingången av 2006. Till följd av revideringen delas finansieringen av sjukförsäkringssystemet upp på finansiering av sjukvårdsförsäkring och arbetsinkomstförsäkring.

Ungefär 95 procent av utgifterna för arbetsinkomstförsäkringen finansieras genom arbetsgivares sjukförsäkringsavgifter och sjukförsäkringens dagpenningspremier som tas ut av löntagare och företagare. Övriga utgifter för arbetsinkomstförsäkringen finansieras genom statens andel. Enligt sjukförsäkringslagen bestäms premieprocentsatsen för arbetsgivares sjukförsäkringsavgift och sjukförsäkringens dagpenningspremie årligen genom förordning av statsrådet.

De försäkrade och staten finansierar sjukvårdsförsäkringen med lika stora finansieringsandelar. Staten finansierar emellertid helt och hållet de ersättningar för sjukvårdskostnader som betalas till EU-länderna. För att finansiera sjukvårdsförmånerna uppbärs av alla försäkrade sjukförsäkringens sjukvårdspremie, vars belopp är större för personer med pensionsinkomster eller andra förmånsinkomster än för löntagare.

Folkpensionerna finansieras med statens andel och med arbetsgivares folkpensionsavgift. De försäkrade deltar inte genom avgifter i finansieringen av folkpensionerna.

Riksdagen håller på att behandla regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av folkpensionslagen, sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstalten (RP 73/2008 rd). I propositionen föreslås en ändring av bestämmelserna om bland annat statens finansieringsandel av utgifterna för folkpensionsförsäkringen, beräkningen av

minimibeloppet för folkpensionsfonden och sjukförsäkringsfonden och om hur Folkpensionsanstaltens omkostnader ska fördelas på olika förmånsfonder. I propositionen föreslås det inga strukturella förändringar i de gällande finansieringsandelarna för folkpensionsförsäkringen. Avsikten är att ändringarna ska träda i kraft vid ingången av 2009. Ändringen som gäller fördelningen av Folkpensionsanstaltens omkostnader har beaktats i denna proposition när avgifterna för 2009 har fastställts.

1.2. Sjukförsäkringens sjukvårdspremie

Genom sjukförsäkringens sjukvårdspremie finansieras de ersättningar som Folkpensionsanstalten betalar för läkemedels-, rese-, undersöknings- och vårdkostnader, läkararvoden, tandläkararvoden och rehabiliteringsutgifter.

Enligt sjukförsäkringslagen regleras premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie årligen genom lag. Bestämmelser om sjukvårdspremier finns i lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift (1262/2006). År 2008 tas 1,24 procent i sjukvårdspremie ut av alla försäkrade. På grundval av pensions- och förmånsinkomster tas det dessutom, utöver sjukvårdspremien på 1,24 procent, ut en premie på 0,17 procent, varvid den sammanlagda premien för dessa inkomster uppgår till 1,41 procent.

Enligt 18 kap. 23 § i sjukförsäkringslagen justeras premieprocentsatsen för sjukvårdspremien årligen så att intäkterna av sjukvårdspremierna och statens finansieringsandel täcker utgifterna för sjukvårdsförsäkringen. Vid justeringen av premierna iakttas de ovan nämnda finansieringsandelarna som fastställts i sjukförsäkringslagen för staten och de försäkrade. I motiveringen till regeringspropositionen om en reform av finansieringen av sjukförsäkringen har det dessutom konstaterats att differensen mellan den sjukvårdspremie som betalas på basis av pen-

sions- och förmånsinkomster och den som betalas på basis av annan förvärvsinkomst även i fortsättningen ska vara 0,17 procentenheter vid justeringen av sjukvårdspremien.

Enligt en utredning som Folkpensionsanstalten gjort på grundval av 18 kap. 28 § i sjukförsäkringslagen uppskattas ersättnings- och förmånskostnaderna för sjukförsäkringsfondens sjukvårdsförsäkring och Folkpensionsanstaltens omkostnader uppgå till sammanlagt 2 241 miljoner euro 2009. Som omkostnader har man på grundval av 18 kap. 8 § i sjukförsäkringslagen även beaktat 117 miljoner euro som den andel av Folkpensionsanstaltens omkostnader som för sjukvårdsförsäkringens del ska finansieras med medel ur sjukförsäkringsfonden. Omkostnaderna minskas med avkastningsvärdet för egendom i enlighet med 18 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen. I utgifterna för sjukvårdsförsäkring har man beaktat ca 25 miljoner euro som sjukvårdsersättningar som betalas på grundval av EU-bestämmelserna och ca 8 miljoner euro som den effekt den årliga förändringen i utgifterna för sjukvårdsförsäkring har när det gäller att trygga minimibeloppet för sjukförsäkringsfonden.

Av utgifterna för sjukvårdsförsäkring finansierar staten helt och hållet de utgifter som uppstår för kommunerna för sjukvård som ges personer som bor i utlandet och den del av de ersättningar som betalas till EU-länderna som inte kan täckas med sjukvårdsersättningar från EU-länderna. Det rör sig totalt om uppskattningsvis ca 25 miljoner euro. Av de övriga förmånsutgifterna för sjukvårdsförsäkring, sammanlagt ca 2 091 miljoner euro, och omkostnaderna för verkställandet av sjukvårdsförsäkring finansieras hälften med sjukvårdspremier som tas ut av de försäkrade och hälften med statens andel.

När försäkringspremierna och statens andel ska fastställas beaktas dessutom det underskott eller överskott som beräknats för sjukförsäkringens finansieringstillgångar för 2008. Underskott uppstår om sjukförsäkringsfondens finansieringstillgångar underskrider åtta procent av utgifterna för sjukförsäkring och överskott om finansieringstillgångarna överskrider tio procent av utgifterna. För sjukvårdsförsäkringens del beräknas överskottet för 2008 uppgå till 16 miljoner euro, vilket i sin helhet är statens andel.

Utgifter för sjukvårdsförsäkring åren 2007—2009			
	2007	2008	2009
Läkemedel	1 142	1 237	1 308
Läkararvoden	66	67	70
Tandläkararvoden	94	120	123
Undersökning och vård	65	70	75
Resor	196	215	230
SHVS	22	24	25
Sjukvård som ersätts enligt lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkring	3	3	3
Andra förmåner	1	2	2
Rehabiliteringstjänster	238	245	255
Sjukvårdsersättningar som grundar sig på EU-bestämmelser	16	17	25
Förmåner sammanlagt	1 843	2 000	2 116
Omkostnader för sjukvårdsförsäkring	114	123	117
Andra omkostnader som finansieras	51	55	–
Förändring i utgifternas minimibelopp	8	13	8
Utgifter sammanlagt	2 016	2 191	2 241

Förmånsutgifterna för sjukvårdsförsäkring- en beräknas öka med 116 miljoner euro (ca 5,8 procent) från år 2008. Läkemedelsersät- ningarna är den största enskilda utgiftsposten för förmånsutgifterna. Om man beaktar de inbesparingar som det referensprissystem för läkemedel som är under behandling i riksdagen för med sig, beräknas utgifterna för lä- kemedelsersättningar öka med ca 5,7 procent under 2009. Under innevarande år beräknas utgifterna för läkemedelsersättningar öka med ca 8,3 procent. Referensprissystemet för läkemedel som föreslås bli taget i bruk 2009 kommer således att dämpa ökningen av er- sättningsutgifter.

De sjukvårdersättningar som betalas på grundval av EU-bestämmelser beräknas öka med 43 procent. Ökningen beror på att Folkpensionsanstalten från ingången av 2009 bör- jar betala ersättning till kommunerna för ut- gifter som uppstått på grund av sjukvård som getts i Finland till medborgare i EU- eller EES-stater som inte bor i Finland.

Från ingången av 2009 är det inte längre meningen att andra än Folkpensionsanstal- tens omkostnader för verkställandet av de förmåner och ersättningar som avses i 18 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen ska finansie- ras med medel ur sjukförsäkringsfonden. Av- sikten är att andra omkostnader som finansie- ras av staten än de som uppstår till följd av verkställandet av sjukförsäkringsförmåner och som hittills har betalats med medel ur sjukförsäkringsfonden även i fortsättningen ska finansieras med statliga medel, men med- len ska finnas under ett eget särskilt moment. Detta minskar statens finansieringsandel av utgifterna för sjukvårdsförsäkring- en med ca 52 miljoner euro. Totalt föreslås statens fi- nansieringsandel av utgifterna för sjukvård- försäkring- en vara ca 1 106 miljoner euro. Den statliga finansieringen ökar med ca 45 miljoner euro (4,3 procent) från år 2008.

De förändringar i skattegrunden som ska genomföras 2009 beräknas leda till en minskning på sammanlagt ca 26 miljoner euro i avgiftsintäkterna från sjukvårdspremie- en. Av minskningen i intäkter uppgår den andel som gäller lättnader i beskattningen av pensionsinkomster till ca 10 miljoner euro och den andel som gäller övriga ändringar i

skattegrunden till sammanlagt ca 16 miljoner euro. När man dessutom beaktar att förmåns- utgifterna för sjukvårdsförsäkring- en väntas öka med ca 5,8 procent år 2009 och att det finansieringsöverskott i sjukförsäkringsfon- den som flyter in från 2008 i sin helhet gäller den statliga andelen av sjukvårdsförsäkring- en, bör sjukvårdspremierna höjas med 0,04 procentenheter 2009. Denna höjning är 0,01 procentenhet större än vad som beräknats i budgetpropositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås det att premieprocentsatsen för sjukvård- premien fastställs till 1,28 procent 2009. På grundval av pensions- och förmånsinkomster tas det ut ytterligare 0,17 procent, varvid premien för pensions- och förmånsinkomster uppgår till sammanlagt 1,45 procent.

Sjukvårdspremierna justeras årligen, och därför är de föreslagna premierna i kraft till utgången av 2009.

1.3. Arbetsgivares folkpensionsavgift

Enligt 99 § i folkpensionslagen bestäms storleken på folkpensionsavgiften särskilt genom lag. Bestämmelser om avgiftens stor- lek finns i lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och ar- betsgivares folkpensionsavgift.

Storleken på privata arbetsgivares folkpen- sionsavgift är från ingången av 2008, bero- ende på avgiftsklass, 0,801, 3,001 eller 3,901 procent av lönen. Till den mellersta avgifts- klassen hör privata arbetsgivare som bedriver affärsverksamhet, om beloppet av de av- skrivningar som de har uppgett för beskatt- ningen överstiger 50 500 euro och samtidigt utgör minst 10 och högst 30 procent av de löner som betalats ut under samma skatteår. Till den högsta avgiftsklassen hör privata ar- betsgivare, om beloppet av de avskrivningar som de har uppgett för beskattningen över- stiger 50 500 euro och utgör över 30 procent av de löner som betalats ut. Övriga privata arbetsgivare hör till den lägsta avgiftsklassen. Vid fastställandet av folkpensionsavgiften jämföras statliga affärsverk enligt lagen om statliga affärsverk (1185/2002) med privata arbetsgivare.

Hos övriga arbetsgivare (kommuner, samkommuner, kommunala affärsverk, den evangelisk-lutherska kyrkan eller församlingar inom den, kyrkliga samfundigheter, det ortodoxa kyrkosamfundet eller församlingar inom det, staten, statliga inrättningar och landskapet Åland) är storleken på folkpensionsavgiften 1,851 procent av lönen från ingången av 2008.

Genom en temporär höjning av folkpensionsavgiften har man finansierat två regionala tidsbundna försök, där privata arbetsgivare, statliga affärsverk och arbetsgivare inom kommuner och församlingar på de villkor som ställts i lag har befriats från arbetsgivares socialskyddsavgift. Det försök som inleddes 2003 gäller vissa kommuner i Lapplands län och vissa skärgårdskommuner, och från 2007 även kommunerna i den ekonomiska regionen Pielinen-Karelen och kommunerna Ilomants och Rautavaara. Det försök som inleddes 2005 gäller kommunerna i Kajanalands förvaltningsförsöksområde.

Lagarna som gäller försöken med avgiftsfrihet, dvs. lagen om befrielse från arbetsgivares socialskyddsavgift i vissa kommuner 2003—2009 (1200/2002) och lagen om befrielse från arbetsgivares socialskyddsavgift i landskapet Kajanaland 2005—2009 (1094/2004), gäller till utgången av 2009. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens andra regering har man för avsikt att fortsätta försöket med befrielse från arbetsgivares socialskyddsavgift. En fortsättning på försöken har beaktats i ramkalkylerna för statsbudgeten för åren 2009—2012.

För finansieringen av dessa försök med avgiftsfrihet fortsätter den temporära höjningen av arbetsgivares folkpensionsavgift. Gällande folkpensionsavgifter har till följd av befrielse från avgift höjts med 0,011 procentenheter. Försöken beräknas ge upphov till förlorade intäkter av folkpensionsavgifter till ett värde av sammanlagt ca 8,9 miljoner euro 2009.

Till följd av de kommunsammanslagningar som genomförs vid ingången av 2009 slås en del av de kommuner som är med i försöket med avgiftsfrihet samman med en kommun som inte är med i försöket. Den regionala avgiftsfriheten är enligt grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 39/2002 rd) avsedd att vara

ett tidsbundet försök. Med anledning av de kommunarrangemang som genomförs vid ingången av 2009 är det inte ändamålsenligt att ändra det förslag om storleken på arbetsgivares folkpensionsavgift som nu ges.

Lönesumman har ökat mindre än väntat, vilket också minskar kostnadseffekten av avgiftsfriheten. Därför är det trots förhandsberäkningarna möjligt att hålla arbetsgivares folkpensionsavgift på samma nivå som i år. Det föreslås således inga ändringar av folkpensionsavgiften i lagen om premieprocent-satsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift.

De minskade intäkterna av arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, som är en följd av de regionala försöken med avgiftsfrihet och som uppgår till ca 11,8 miljoner euro år 2009, finansieras med arbetsgivares sjukförsäkringsavgift och med sjukförsäkringens dagpenningssats som tas ut av löntagare och företagare. Bestämmelser om premieprocent-satserna för dessa avgifter som tas ut för finansieringen av utgifterna för sjukförsäkringens arbetsinkomstförsäkring utfärdas särskilt genom förordning av statsrådet.

2. Propositionens konsekvenser

2.1. Finansieringen av sjukvårdsförsäkringen

På grund av ökade förmånsutgifter och ändringarna i fråga om inkomst som ska beskattas i kommunalbeskattningen stiger premieprocent-satsen för de försäkrades sjukvårdspremie med 0,04 procentenheter. Avgiftshöjningens konsekvenser för den försäkrades nettoinkomster är små. Om en person har en inkomst på 2 500 euro i månaden som ska beskattas vid kommunalbeskattningen, minskar nettoinkomsten med 12 euro om året.

Höjningen av sjukvårdspremien ökar Folkpensionsanstaltens sjukförsäkringsfonds avgiftsintäkter med ca 32 miljoner euro år 2009 och ca 35 miljoner euro på årsnivå. Statens andel av utgifterna för sjukvårdsförsäkringen ökar med ca 45 miljoner euro (4,3 procent) år 2009. Statens finansieringsandel är sammanlagt ca 1 106 miljoner euro.

2.2. Finansieringen av folkpensionsförsäkringen

Avgiftsintäkterna från arbetsgivares folkpensionsavgift beräknas uppgå till 1 111 miljoner euro 2009. Folkpensionsavgifterna och den statliga finansieringsandelen räcker inte till för att täcka alla utgifter för folkpensionsförsäkringen 2009. Enligt den gällande folkpensionslagen ansvarar staten med ett garantibelopp för att minimibeloppet av folkpensionsfondens nettofinansieringstillgångar nås. Det statliga garantibelopp som behövs för folkpensionsfonden år 2008 beräknas uppgå till ca 516 miljoner euro.

I en regeringsproposition (RP 73/2008 rd) som är under behandling i riksdagen föreslås det att minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar ska höjas från fyra till fem procent 2009 samtidigt som även beräkningssättet för minimibeloppet ändras. I nämnda proposition föreslås det att statens basfinansieringsandel av folkpensionerna ska höjas från nuvarande 40 procent till 53 procent och att statens garantibelopp ska ersättas med en statlig tilläggsfinansieringsandel. Statens basfinansieringsandel av folkpensionerna beräknas uppgå till ca 1 386 miljoner euro och tilläggsfinansieringsandelen till ca 60 miljoner euro 2009. Statens totala finansieringsandel av de förmåner som betalas med medel ur folkpensionsfonden (folkpensioner, fronttillägg, bostadsbidrag för pensionstagare och handikappförmåner) föreslås vara ca 2 317 miljoner euro år 2009, vilket är ca 25 miljoner euro mindre än år 2008.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Vid beredningen har finansministeriet, Folkpensionsanstalten, Skattestyrelsen och företrädare för de centrala arbetsmarknads- och företagargorganisationerna hörts.

4. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2009 och avses bli behandlad i samband med den. I fråga om läkemedelsutgifterna hänför sig propositionen till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av sjukförsäkringslagen och läkemedelslagen (RP 100/2008 rd) som överlämnats till riksdagen.

Riksdagen håller på att behandla den ovan nämnda regeringspropositionen med förslag till lagar om ändring av folkpensionslagen, sjukförsäkringslagen och lagen om Folkpensionsanstalten (RP 73/2008 rd). De förslag till ändringar som finns i den och som avses träda i kraft vid ingången av 2009 har redan beaktats i denna regeringsproposition.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2009.

6. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 81 § 1 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om statsskatt genom lag. Lagen ska innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek och om de skattskyldigas rättsskydd.

Sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift är avgifter av skattenatur. Det föreslås att storleken på dessa avgifter ska regleras i lag. Bestämmelser om grunderna för avgiftsskyldighet och om de avgiftsskyldigas rättsskydd finns i sjukförsäkringslagen och lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift. Lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 2 § i lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 december 2006 om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift (1262/2006) 2 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1343/2007, som följer:

2 §

Sjukförsäkringens sjukvårdspremie utgör 1,28 procent av den förvärvsinkomst som beskattas vid kommunalbeskattningen och av de andra premiegrunder som avses i 18 kap. 14 och 16—19 § i sjukförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009. Premieprocentsatsen enligt 2 § 1 mom. tillämpas på sjukförsäkringens sjukvårdspremie som tas ut för 2009.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 31 oktober 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Liisa Hyssälä*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 2 § i lagen om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 december 2006 om premieprocentsatsen för sjukförsäkringens sjukvårdspremie och arbetsgivares folkpensionsavgift (1262/2006) 2 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1343/2007, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Sjukförsäkringens sjukvårdspremie utgör 1,24 procent av den förvärvsinkomst som beskattas vid kommunalbeskattningen och av de andra premiegrunder som avses i 18 kap. 14 och 16—19 § i sjukförsäkringslagen.

Föreslagen lydelse

2 §

Sjukförsäkringens sjukvårdspremie utgör 1,28 procent av den förvärvsinkomst som beskattas vid kommunalbeskattningen och av de andra premiegrunder som avses i 18 kap. 14 och 16—19 § i sjukförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

Premieprocentsatsen enligt 2 § 1 mom. tillämpas på sjukförsäkringens sjukvårdspremie som tas ut för 2009.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
